

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

3/2015

Ville Auvinen

10.6.2015

Ett kristet folk

Tanken att evangeliet skulle förkunnas för folken och att hela folk skulle omvända sig och bli kristna är inte speciellt endast för missionsbefallningen i Matteus (Matt 28:18–20), utan också i evangelierna hos Markus och Lukas omtalas folken som föremål för missionsarbetet. I sitt tal om den yttersta tidens händelser och den stora vedermodan säger Jesus i Markusevangeliet: ”Men först måste evangeliet predikas för alla folk” (Mark 13:10). När den uppståndne Kristus sänder ut sina lärjungar för att förkunna evangeliet säger han enligt Lukas: ”Omvändelse och syndernas förlåtelse skall predikas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem” (Luk 24:47). ”Folken till Kristus” bör alltså vara den gemensamma verksamhetssynen för Kristi universella kyrka.

I världen torde det inte finnas alltför många folk som är officiellt kristna. Det gamla kristna Europa börjar rent av vara fientligt inställt till kristen tro trots att det allt fort i vissa länder finns en majoritet av befolkningen som är medlemmar i en

kristen kyrka. Nyligen fick jag tillsammans med tre studerande från STI besöka ett land vars president på 1990-talet utlyste sitt folk till ett kristet folk. Den överväldigande majoriteten av befolkningen är kristen, och kristendomen för dem är inte en gammal, död tradition utan en levande verklighet som man kan samtala om såväl med bekanta som med främlingar. Stora reklamskyltar vid städernas huvudvägar annonserar på samma sätt ut stora kristna möten och deras utländska talargäster som mobiltelefonanslutningar och investeringsmöjligheter som bankerna erbjuder. Den offentliga persontrafiken sköts av småbussar i vars fönster man kan se andliga slagord som berättar om ägarnas tro och då och då möter man i trafiken större bussar som transporterar någon kristen kyrkas medarbetare. En statstjänsteman kan på sitt bord hålla en Bibel och han skäms inte för att läsa den mitt under arbetsdagen trots att det medför ett avbrott i arbetet. Men varför behövs det fortfarande missionsarbete i Zambia?

Unga kristna kyrkor har en iver och en brinnande andlighet som man inte kan låta bli att glädjas över och kanske också lite avundas. Det fick vi uppleva när vi fick undervisa i den zambiska LECA-kyrkans (Lutheran Evangelical Church in Africa) seminarium för präster och evangelister. Under senare år har LECA upplevt kraftiga inre spänningar och stridigheter, men nu har man valt en ny ledning för kyrkan och den förefaller stå inför en ny början. Kyrkans medarbetare ser hoppfullt mot framtiden och vill verka för att kyrkan skall växa och bli starkare. De hade ställt upp som mål att en gång kunna sända en missionär till Finland. Jag hälsade redan på förhand den kommande missionären välkommen. Vi i det postkristna Europa behöver ny eld. Men även om våra bröder i Zambia har mycket iver finns det sådana brister i deras kunnande att vi teologer

från västerlandet med vår utbildning och vår långa tradition kan vara till hjälp. De hälsade oss välkomna att också i fortsättningen undervisa vid deras seminarier, ty de förstår vilken betydelse utbildningen har för att bygga upp kyrkan.

Missionsarbetet betyder inte att föra ut det goda från ett utvecklat västerland eller från norr till söder och öster, utan det är att ömsesidigt dela med sig av sitt och att ta emot av andra. Det handlar om att bygga upp Kristi ena kyrka såväl i väster och norr som i söder och öster. Vi kristna från olika delar av världen och olikartade förhållanden behöver varandra. Under en veckas seminarium på andra sidan ekvatorn fick vi uppleva kristen gemenskap. Samtidigt som vi fick dela med oss av vårt fick vi också bli uppbyggda av vår gemensamma tro.

VEDJAN

STI:s ekonomi är när sommaren börjar i ett mycket utmanande skede, särskilt på grund av förhöjningen av hyran för våra verksamhetsutrymmen vid årets början och på grund av extra betalningsförpliktelser under sommaren. Kan du tänka dig att ge t.ex. 10 € som en extra gåva till STI under sommaren? Om STI:s alla över 2000 understödande medlemmar bidrar med den summan, skulle vår ekonomi vara på säker grund och vi skulle klara våra förpliktelser. Tack för ditt stöd!

Ville Auvinen, generalsekreterare

Foto: Sinikka Ahvenainen

Diskussionen kring religion trappas upp: Har kristna samma Gud som muslimerna?

Timo Eskola

Vårens nya debatt på det kyrkliga planet gäller religionernas ställning. Samtidigt som lutheranerna ställs ansikte mot ansikte med islam, som så småningom anländer till Finland, finns det de som menar att kristendomen har samma Gud som islam. Denna åsikt, som har framkastats såväl i pressen som vid Kyrkomötets vårsession, finner rentav förespråkare bland kyrkans prästerskap. Vad skall en vanlig församlingsmedlem tro om dylika överraskande påståenden?

Arvet från läroliberalismen

En avgörande orsak till denna uppluckring av religionsgränser står att finna i en innehållsmässig upplösning inom kristendomen. Även om diskussionen de senaste åren främst har gällt värdeliberalismen, har även läroliberalismen en lång historia i Finland. Den teologiska radikalismen, som baserar sig på förståndet, har dränerat kristendomen och Bibeln på allt sådant som står i strid med förståndet såsom synd, nåd och Kristi försoningsdöd för våra synder. Initiativen härtill har av tradition tagits av bibelforskare dvs. exegeter, vilka även har tagit avstånd från tron på Jesu gudomlighet och från treenigheten. Framför allt för teologistuderande är dessa diskussioner bekanta från studietiden och

dess obligatoriska läroböcker. Således är det knappast någon överraskning att de kristna särdragen håller på att försvinna. Idag är diskussionen en annan. Den förs av religionsvetare, missionsteologer och rentav av biskopar i vår kyrka. Även om man inte hänvisar till bibelforskare, verkar debattörerna dra nya slutsatser av de gamla påståendena. Om Bibeln inte längre spelar någon avgörande roll, har kristendomen heller inga absoluta läror. Jesu unicitet blir inte längre något som särskiljer kristendomen från andra religioner, samtidigt som det faktum att man tar avstånd från treenighetsläran leder till att religioner, som tidigare varit åtskilda, framstår allt mer lika.

Bara en väg

De som förlitar sig på Bibeln kommer förstås till ett diametralt motsatt resultat – liksom kyrkan av hävd har gjort. I evangelierna säger Jesus kort och gott: "Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig" (Joh 14:6). Den förfallna världen kan frälsas enbart av Guds Son själv. Vad säger Jesu tal om religionernas situation? Det riktades för det första till judar, som åtminstone på något plan föreställde sig att de trodde på Gamla testamentets och det gamla förbundets Gud. Jesus förkunnade för dem att den fallna världens enda hopp finns hos den Gud, som är inkarnerad och

har blivit människa och som ger frälsning till dem som tror. Utan Jesus har inte ens judarna något hopp.

Men hurudan är situationen för andra religioner? Enligt Bibeln är de enbart människokonstruktioner som inte kan frälsa någon. Framför helig Gud har människan enbart fördömelse att vänta, såvida inte evangeliet frikänner henne. Detta kan aldrig nutidens rationella tro erkänna, som bara är ute efter ett slags humanistisk välvillighet av förment goda gärningar

Samtidigt är det intressant att notera att muslimerna själva inte tror sig ha samma Gud som vi kristna. I princip erkänner ju kristna kyrkor alltfört Jesu gudom och treenigheten, varför konflikten är oundviklig. En läroliberal pastor som inbillar sig att kristendomen och islam har samma Gud, framstår för muslimen endast som ett exempel på ett arrogant förringande.

Inget annat namn har givits

Apostlarna fortsatte i Jesu efterföljd. När de första kristna förkunnade evangelium bland greker, romare och perser framhöll de Jesu unika ställning. Hos ingen annan finns frälsningen, och under himlen finns inget annat namn som människor fått genom vilket vi blir frälsta.” (Apg. 4:12). De österländska religioner känner inte till Kristus. Hos dem finns ingen som kan sona synder utan bara karmas ohyggliga lag och återfödselns eviga spiral. Hos dem är var och en ansvarig för sina gärningar. Idékonstruktioner som till det yttre kallas för religioner upprepar tron på att människan kan utvecklas och frigöra sig själv. På så sätt binds människor till en onödig moralism och till en hopplös väntan på en högre himmel. Bibeln lär oss att dessa religioner inte har någon makt att hjälpa människan. Himlen förblir stängd, om

Foto: Kirsi Sell

inte Kristi offerdöd är på riktigt.

Vad skall vi då tro om allt detta? Kan kyrkan överleva om en del av dess herdar överger evangeliet? Det svar som de lutherska bekännelseskrifterna ger är att både rätt troende och ogudaktiga alltid kommer att finnas i församlingen. Kristi kyrka förverkligas endast i så motto som herdarna övervakar sin undervisning och rätt förkunnar evangelium. Detta har alltid varit en realitet för den levande församlingen. Men kan det finländska missionsarbetet fortsätta, om en del av de kyrkliga ledare som ansvarar för missionen anammar en icke-kristen syn på missionen? Denna fråga hör till de svåraste frågor som kyrkan ställs inför i framtiden. Vi kan enbart sätta vårt hopp till att det troende folket vakar såväl över sina herdar som över missionens framtid – och således bär det yttersta ansvaret för missionsarbetet.

STI vid världens ände

STI:s första undervisningsresa till missionsfälten förverkligades i maj. Generalsekreteraren och tre studerande styrde kosan mot södra Afrika, till Zambia, där ett veckolångt seminarium ordnades för LECA-kyrkans präster och evangelister. LECA (Lutheran Evangelical Church in Africa) är en liten kyrka, som består av några tusen medlemmar och som har verkat sedan slutet av 1980-talet i samarbete med Finska Lutherska Evangeliföreningen (Sley). Seminariet som nu hölls var till största delen finansierat av Sley.

I den lilla staden Mufumbwe ca 800 km från landets huvudstad Lusaka finns ett nytt regionalt center, i vilket ett tjugotal seminariedeltagare från olika delar av Zambia samlades för att lära sig om Bibeln, den lutherska tron, gudstjänstlivet, ungdomsarbete och evangelisation. Teol. stud. Miikka Korpiranta undervisade detaljerat hur Kristus på olika sätt finns i

Moseböckerna. Teol. stud. Ville Kettunen gick igenom Stora katekesens undervisning om buden, trosbekännelsen, bönen och sakramenten. Teol. stud. Peeti Kallonen koncentrerade sig på att presentera olika metoder för ungdomsarbete och bibelundervisning. STI:s generalsekreterare Ville Auvinen undervisade utgående från Galaterbrevet om vikten av att skilja mellan lag och evangelium, samt om gudstjänstformuläret, särskilt om hur det återspeglar den lutherska tron och läran. Kyrkans nyvalde biskop Robert Kaumba belyste i sin undervisning hur man bemöter människor med evangeliet och inspirerade kyrkans arbetare till arbete med evangeliet och till att bygga och stärka kyrkan. På lördagen utmanade församlingens ungdomar seminariedeltagarna till att spela en fotbollsmatch (3–0 till ungdomarna) och på söndagen firade vi gudstjänst på lunda språket.

Seminariets atmosfär var hängiven och

Gruppfoto av studerandena, lärarna och bakgrundsfigurer

Foto till vänster: Peeti Kallonen undervisar om att använda drama i ungdomsarbete

Foto nedan: Ville Kettunen undervisar om Stora katekesen

Foto nere Ville Auvinen välsignar biskop Kaumas son och hans fru till äktenskap

På framsidan biskop Kaumba välsignar barnen före nattvarden

Foton: Peeti Kallonen och Ville Auvinen

inspirerande. De ämnen som behandlades väckte intresse och gav upphov till samtal, och även om alla deltagare i seminariet hade flera års teologiska studier bakom sig, någon två år, andra många år, i olika läroinrättningar på olika nivåer, fick var och en lära sig och upptäcka något nytt – inte minst vi STI:are från Finland. Redan på förhand visste vi att vi inte reser till Zambia endast för att undervisa och ge utan också för att få och lära oss.

Under seminariet blev gästerna vänner, och när seminariet avslutades, kändes det vemodigt. Våra nya zambiska vänner stannade i sina egna församlingar för att kämpa med sådana utmaningar, som vi i det rika Finland inte ens kan föreställa oss. Mitt i all fattigdom var det dock glädjen och hoppet som satte sin prägel på hur de levde och var. I våra öron ringer ännu biskopens hjärtliga skratt, som ackompanjerade alla hans tal.

Efter att ha återvänt till Lusaka efter seminariet, fick vi äran att som hedersgäster delta i biskopens sons bröllop. Bröllopfesten med sina afrikanska danser och Lunda-stammens hövding iklädd en dräkt av panterkinn, började två timmar efter tidtabellen, och erbjöd med sina hälsningar på knä en oförglömlig kulturupplevelse.

Ville Auvinen

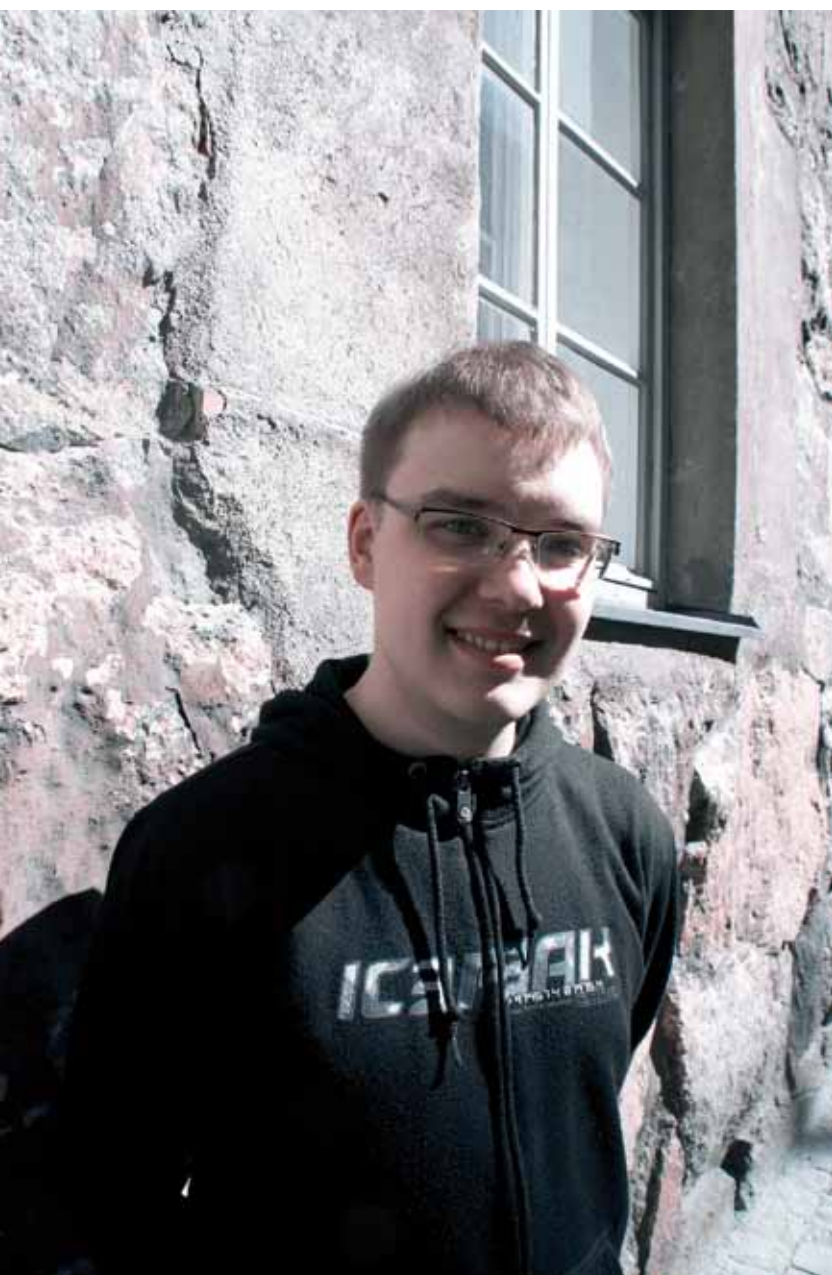
STI:s generalsekreterare
f.d. missionär i Zambia

PERSONLIGT

Äktenskap mellan altaret och orgelläktaren

Text: Martti Pyykönen, bilder: Martti Pyykönen och Timo Eskola

Mika Malinen har gett ett löfte till sin fru: att bli färdig teologiexamen före jul. Mikas studier som påbörjats 2009 börjar vara i slutskedet. Som aktiv inom Folkets Bibelsällskap (KRS) har han också trivts i Teologiska Institutets kafferum och anser att något av det bästa institutet gett har varit goda teologiska diskussioner

– Jag längtar tillbaka till den ostressade atmosfären under studietiden. Jag fick tid att fundera över teologi och föra diskussioner i allsköns ro och utan stress.. Jag är säker på att tid för sådana överväganden minskar i prästämbetets brådska, säger Mika. Varje studerande är olika, en föredrar bokenämning, en annan föreläsning. Mika har gillat att gå på föreläsningar.

Jag sparade mina stora boktenter till tiden efter gradun. Jag längtar ofta att göra praktiska saker i livet. Att enbart tentera böcker är inte min grej. Gradun som väntar i slutet av studierna är för många studerande en tung och motbjudande uppgift, men Mika Malinen gav inte upp inför uppgiften.

Att skriva gradun var för mej en rolig uppgift, minns Mika. Jag tog en bok här, en annan där och skrev ner det väsentliga på ett papper. Min gradu som handlade om Osmo Tiiriläs och Aarne Siiralas trosuppfattningar arbetade jag med under 1½ år, varav aktivast ca 8 timmar per dag under 3 månaders tid, berättar Mika.

Fastän progradu-arbetet var en trevlig uppgift för Mika, drömmer han inte om en forskarbana.

– Jag passar inte till forskare, jag behöver träffa människor och få möta dem ofta för att orka i mitt arbete, konstaterar han. Mika själv är hemma från Jämsä och gift med kyrkomusiker Minna Malinen,

som avlagt slutexamen från Si-beliusakademien. Paret gifte sej i årets början. De hoppas få tjänst i samma trakt.

– Jag stressar inte med anställningsfrågorna. Jag ska först bli färdig och sedan fundera på fortsättningen. Jag hoppas få arbete någonstans i Insjö-Finland. I mitt arbete skulle jag gärna ha mycken bibelundervisning. I något skede av utbildningen hade jag högre målsättningar, men har nu återvänt till denna vision, konstaterar Mika. Mika och hans dåvarande fästmo Minna hade senaste sommar arbete i Villmanstrands församling. En gemensam arbets-

plats hämtar lätt också de yrkesmässiga frågorna in i hemmet, men det störde inte paret.

Våra vänner är för det mesta antingen teologer eller kyrkomusiker. När vänner kommer på besök är samtalsämnen vid kaffebordet inga överraskningar, skrattar Mika

Männe STI också kunde finnas med också i den utexaminerade studerandens liv?

Varför inte? Jag längtar fortfarande efter samtalen och diskussionerna i teologiska frågor. Det är svårt att föra sådana samtal på avstånd. Därför kunde det vara utmärkt att samla dem som redan gått ut i arbetslivet genom att ordna gemensamma träffar under några dagar, visionerar Mika.

Han är medlem i studerandenas råd inom STI. För att uppehålla och utveckla sin kunskap i hebreiska, har han också lett en studiegrupp i hebreiska under några terminer.

KUNSKAP FÖR HUVUDET OCH NÄRING FÖR SJÄLEN

Ledarna för STI:s medlemsorganisationer publicerar i tur och ordning en andakt i denna spalt.

Den farliga Bibeln

På Teologiska studiedagar i början av året berättade Estland nyvalde ärkebiskop Urmas Viilma om ett samtal han hade haft med en barnboksförfattare, en bekännande ateist. Denne hade sagt att han anser Bibeln vara en ren sagobok som inte alls skall återberättas till barnen. Då hade Urmas Viilma ställt frågan: ”Om ni nu verkligen anser Bibeln vara en sagobok så varför får då man inte läsa den till barnen tillsammans med alla andra sagoböcker?” Författaren hade inget svar på frågan.

Under samma studiedagar jämförde den estniska kyrkoherden Joel Luhamets den estniska kyrkans och de kristnas situation överlag mellan Sovjettiden och nutid. Enligt honom får ateismen olika former i olika tider. Under Sovjetväldet var det fråga om framför allt ideologisk ateism, nuförtiden främst materialistisk. Därför förhöll sig Sovjetateister väldigt allvarligt till Bibelns. De försökte med alla medel begränsa bibelundervisningen till en liten grupp. De kristna fick samlas in i sina kyrkor men utanför fick inte hålla kristendomen framme. I fall nutidens kristna skulle ta Bibeln med lika stort allvar som ateisterna då skulle Estland enligt Joel Luhamets ha i dagens läge en stor väckelse på gång.

Jag blev och fundera på det som Luhamets och Viilma sade. Behöver vi verkligen ateister för att förstå Bibelns betydelse? Har de bättre förstått hur farlig Bibeln kan vara från deras synvinkel? Är det därför de strävar efter med stor möda att radera alla kvarlevor av kristendomen från daghem, skolor och överlag offentliga sammanhang? Förstår de bättre än kristna Bibelordets stora kraft?

Kan vi på ett rätt sätt ta lärdom av ateisternas rädsla och förstå att vi, medlemmar i en mänsklighet under synden, behöver just Bibelordet och dess undervisning? Kan vi se att samma behov gäller både oss här i Finland men också hos främmande folk i fjärran?

Jukka Norvanto,
missionsteolog i Missionsföreningen Såningsmannen

LÄCKERBIT

Ur STI:s arkiv

Du, som detta läser. Det är ju alldeles nödvändigt, att du i tiden kan tala med din Gud i bönen *Fader vår*, om du i ewigheten skall vara med Honom förenad i himmelen; ty icke kan du såsom en främling, en med husherre obekant person inkomma i hans boningar, såsom Kristus antyder, då Han om somligas fördömelorsak säger sig skola anföra blott detta: Jag kände eder aldrig.

Förklaringar och Betraktelser öfwer Herrens bön *Fader Vår* af C. O. Rosenius. Stockholm 1875.

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank
Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Anställda
generalsekr. Ville Auvinen (044 045 6778)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19
18.6.–7.8. stängt, 10.–31.8. kl. 9–16

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Mika Tuovinen

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland
POL-2014-12845, 29.1.2015–31.12.2016

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print), ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

*Nu hör vi fåglar sjunga
med mångahanda ljud.
Skall icke då vår tunga
lovsäga Herren Gud?
Min själ, till Herrens ära
stäm upp din glädjesång.
Kan vill oss rikligt nära
och fröjda på en gång.*

Psalm 535: 3

Framsida: Peeti Kallonen
Baksida: Ville Auvinen